

III.SP.0601.19.2024.KD

Szczecin, dnia 3 października 2024 r.

**Zespół ds. lasów o zwiększonej funkcji
społecznej wokół miasta Szczecin**

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego, w imieniu Województwa Zachodniopomorskiego, pełni nadzór nad parkami krajobrazowymi województwa. Jednym z parków krajobrazowych jest Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa”, obejmujący lasy Puszczy Bukowej (Rozporządzenie Nr 10/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 25 maja 2005 r. w sprawie Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” – Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 45 z 2005 r. poz. 1052), które przylegają od strony południowej do miasta Szczecin. Teren ten jest intensywnie wykorzystywany turystycznie i rekreacyjnie przez mieszkańców Szczecina, jak i okolic. Jest to również obszar ważny przyrodniczo. W obrębie Puszczy wyznaczono 7 rezerwatów przyrody. Teren ten jest także objęty ochroną w formie sieci obszarów Natura 2000, jako specjalny obszar ochrony siedlisk Wzgórza Bukowe PLH320020, gdzie największy zasięg mają buczyny, zarówno żyzne (9130 Żyzne buczyny *Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), jak i kwaśne (9110 Kwaśne buczyny *Luzulo-Fagetum*). Wśród zbiorowisk stanowiących siedliska przyrodnicze, oprócz buczyn występują tu m. in. 9160 Grąd subatlantycki *Stellario-Carpinetum*, 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae* i olsy źródłiskowe, 91D0 Bory i lasy bagienne, 91I0 Ciepłolubne dąbrowy *Quercetalia pubescenti-petraeae*, 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*).

Dla parku krajobrazowego obowiązuje plan ochrony (Rozporządzenie Nr 113/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 22 sierpnia 2006 r. w sprawie ustanowienia Planu ochrony dla Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” – Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 95 z 2006 r. poz. 1777), który zawiera m. in. zasady gospodarki leśnej pod kątem ochrony przyrody. Plan wskazuje także powierzchnie, gdzie należy prowadzić ochronę czynną – np. powierzchnia z gatunkiem chronionym – pajęcznicą liliową *Anthericum liliago*, polegającą na utrzymaniu dostępu światła do warstwy runa.

Dotychczas ok. 15 % powierzchni Puszczy Bukowej było wyłączonych z gospodarki leśnej i poddanych biernej ochronie. Są to zarówno tereny rezerwatów przyrody, jak i tereny wyłączane przez Nadleśnictwo Gryfino, jako ekosystemy referencyjne

lub drzewostany bez wskazań gospodarczych w aktualnym Planie Urządzenia Lasu, wyłączone drzewostany nasienne. Dodatkową powierzchnię wyłączoną stanowią strefy ochrony gatunkowej dla ptaków drapieżnych, głównie bielika. Obecnie teren Puszczy Bukowej od marca 2024 r. decyzją Dyrektora Regionalnego Lasów Państwowych został także wyłączony całkowicie z użytkowania rębego dla drzewostanów liściastych powyżej 80 lat.

Obszar Puszczy Bukowej w całości stanowi część Leśnych Kompleksów Promocyjnych „Puszcze Szczecińskie”, gdzie prowadzonych jest szereg zajęć edukacyjnych dla społeczeństwa, w terenie oraz w Ogrodzie Dendrologicznym w Glinnej, jak również przez Służby Parku w siedzibie ZPKWZ. Ponadto na obszarze Puszczy były i są prowadzone działania ochronne dotyczące ptaków drapieżnych (ochrona rybołowa w ramach projektu LifePandion.PL, montaż platform dla ptaków szponiastych w ramach projektu ZPKWZ) oraz nietoperzy (montaż i monitoring budek dla nietoperzy, przygotowanie zimowisk dla nietoperzy), jak i działania związane z ochroną ex situ gatunków roślin rzadkich i chronionych (działania wykonywane przez dr Krzysztofa Ziarnka w Ogrodzie Dendrologicznym w Glinnej oraz przy siedzibie ZPKWZ). Działanie te są prowadzone zarówno przez Nadleśnictwo Gryfino, jak i ZPKWZ w ramach projektów własnych, jak i we współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami (Komitet Ochrony Orłów, GDLP).

Obszar Puszczy Bukowej bezsprzecznie stanowi lasy spełniające kryteria lasów społecznych, zwłaszcza kryterium S1 i S2, wskazane w rekomendacjach i wytycznych Ministerstwa Klimatu i Środowiska w oparciu, o które pracowali członkowie Zespołu. W ramach prac Zespołu zostały przedstawione różne propozycje lasów społecznych, zarówno co do powierzchni, jak i możliwych sposobów zagospodarowania, zgodnie z wytycznymi MKiŚ.

Po zapoznaniu się z tymi koncepcjami, propozycja dla Puszczy Bukowej przedstawiona przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Szczecinie, jako organu administracji rządowej, który posiada aktualne dane dotyczące siedlisk przyrodniczych, wydaje się łączyć wszystkie funkcje, jakie przewidziano w rekomendacjach MKiŚ dla lasu społecznego, a jednocześnie bierze pod uwagę aspekty przyrodnicze. W propozycji tej wskazano obszary proponowane do wyłączeń (ok. 40% Puszczy Bukowej), głównie w jej środkowej i północnej części, gdzie występuje największe zróżnicowanie rzeźby terenu oraz siedlisk przyrodniczych. Na pozostałym obszarze Puszczy Bukowej (z wyjątkiem obszarów wyłączonych, które są już obecnie tam wskazane) wskazano możliwość zagospodarowania, z uwzględnieniem ograniczeń i modyfikacji opisanych w rekomendacjach MKiŚ bez szczegółowego wskazania ich zakresu (wskazano jedynie ogólne zasady, w tym konieczność pozostawiania stref ekotonowych). Zdaniem ZPKWZ istotne w zagospodarowaniu tej części Puszczy będzie jej użytkowanie naśladujące naturalne procesy zachodzące w lesie, a więc wspieranie odnowień naturalnych oraz rębnie naśladujące naturalne wydzielanie drzew w drzewostanach i wspierające odnowienie naturalne, które jednocześnie nie

powodują wrażenia gwałtownych zmian na dużych powierzchniach (tj. rębni stopniowej IVD oraz rębni przerębowych V). Pozostawienie tej części Puszczy bez wyłączeń, ale z ograniczeniami i modyfikacjami pozwoli na realizację funkcji rekreacyjnej, wypoczynku, czy miejsca uprawiania sportu itp. (w Puszczy Bukowej są m. in. organizowane zawody w biegach na orientację, gdzie uczestnicy poruszają się poza wyznaczonymi szlakami).

W świetle szybko postępującej zmiany klimatycznej pozostawienie dwóch powierzchni – jednej z ochroną bierną i drugiej z zabiegami ochrony czynnej i gospodarczymi, może stanowić pole do badań zachowań całych ekosystemów leśnych w obliczu tych zmian. Ponadto, w przypadku wystąpienia niekorzystnych zjawisk związanych ze zmianą klimatu (np. zagrożenia wypadania całych drzewostanów w starszych klasach wieku – takie zagrożenie jest wskazywane w niektórych badaniach naukowych – z uwagi na niską elastyczność w dostosowaniu się do zmieniających się warunków, m. in. niedoborów wody), zjawiska te nie obejmą całej Puszczy Bukowej, a jedynie jej część.

Należy podkreślić, że planując ochronę przyrody, zabiegi ochronne lub wskazanie braku działań, wynika z potrzeb określonych siedlisk i/lub gatunków chronionych, rzadkich lub zagrożonych wyginięciem, występujących w określonych warunkach na określonej powierzchni, np. inne zabiegi będą istotne dla siedliska przyrodniczego ciepłolubne dąbrowy (tu zazwyczaj należy zadbać o odpowiednie prześwietlenie drzewostanu), inne dla powierzchni olsów źródliskowych (zwykle pozostawiane w ochronie biernej), a inne dla buczyn np. z odnowieniem naturalnym w dolnym piętrze (co może wymagać dostępu do światła młodego pokolenia buków, jeśli nie wydziela się stare buki). Zaplanowanie zabiegów ochrony czynnej, bądź wskazanie powierzchni do ochrony biernej wymaga czasu i dobrego rozpoznania terenowego. Czas, jaki był przewidziany na prace Zespołu nie pozwalał na ich dokładne wskazanie co do konkretnych wydzieleni, a jedynie na określenie ogólnej powierzchni lasów społecznych.

p.o. Dyrektor
Zespołu Parków Krajobrazowych
Województwa Zachodniopomorskiego
Igor Szakowski